

Her Sınıfın Bir Yetim Kardeşi Var

iyilikte yarişan sınıflar

PROJESİ KALİTATİF ARAşTIRMA RAPORU

verē

[REF: 2019-1812]

Proje Ekibi

Atila Taş, Research Director
0216 465 8066 /12
atila.tas@veraarastirma.com

Aydın Babayiğit, Research Manager
0216 465 8066 /14
aydin.babayigit@veraarastirma.com

Ayşe Karınca, Moderator

ISO

Vera Araştırma ve Analitik Danışmanlık Hizmetleri, is a research company with a Reliable Research Certificate (GAB2014), and ISO 20252:2012 and ISO 9001:2008 certifications. It applies reliable research standards and the ISO 20252:2012 standards in all the research studies it conducts.

Yayına Hazırlık

Emine Cihangir
Serdar Gürçay

Fotoğraf Editörü

Burak Berberoğlu

Kapak ve Sayfa Düzeni

Hüseyin Aydemir

Vera Araştırma ve Analitik Danışmanlık Hizmetleri
Tel: (0216) 465 80 66
www.veraarastirma.com ©2016 Vera
All rights reserved

This report was prepared by Vera Araştırma for IHH Humanitarian Relief Foundation.
Vera Araştırma complies with GAB2014, ISO 20252:2012, ISO 9001:2008 standards
and the rules of ESOMAR / ICC.

İÇİNDEKİLER

- İyilikte Yarışan Sınıflar, **3**
Araştırma Tasarımı, **5**
Öğrenci Değerlendirmeleri, **9**
Öğretmen Değerlendirmeleri, **13**
Veli Değerlendirmeleri, **17**
Sonuç, **20**
Ekler, **20**

...LİK HARİTASI

İyilikte Yarışan Sınıflar

İyilikte Yarışan Sınıflar kampanyası, geleceğin iyiliksever Türkiye'si projesidir. Projemiz İHH İnsani Yardım Vakfı'nın başvurusu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın 88013337-821.99-E.14047174 sayılı ve 26.07.2019 tarihli kararıyla "Türkiye'deki okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerde özel ve devlet okulu ayrımı yapılmaksızın gönüllülük esası çerçevesinde ilgili projeye desteğin sağlanması" kaydıyla kabul edilmiştir.

İYİLİKTE YARIŞAN SINIFLAR - HER SINIFIN BİR YETİM KARDEŞİ VAR

Bu kampanya; savaş, doğal afet, yoksulluk, hastalık vb. sebeplerle Türkiye veya dünyanın bir başka ülkesinde anne/babasını kaybetmiş olan çocuklarımızın eğitim, sağlık, gıda, giyecek, barınma gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması için ülkemizdeki okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise seviyesindeki öğrencilerimizin gönüllü katkısını sağlamayı; böylece dünyada iyiliğin yayılmasını hedeflemektedir.

Kampanyanın Hedefleri

- İyilikte Yarışan Sınıflar kampanyası çocuklarımızı küçük yaşlardan itibaren bilinçli, yardımsever, erdemli insanlar olarak yetiştirebilmeyi esas almaktadır.
- Kampanyamız çocuklarımız için iyilik kapılarından birini aralayabilmeyi ve nerede bulunursak bulunalım iyilik yapabilmeyi vazgeçilmezimiz haline getirmeyi amaçlamaktadır.
- Atılacak her iyilik adımı, yetimlerimizin ve çocuklarımızın yüzünde bir tebessüm olmayı amaçlamaktadır. Zira sevgiyle yetişen nesiller, dünyada barış ve adaletin tesisinde büyük rol oynayacaktır.
- Kampanyamız, çocuklarımızın/gençlerimizin bilinçli bir şekilde yardım etmelerine aracı olarak onların zihinsel ve duygusal gelişimine katkıda bulunmayı ve iyiliği yüreğinde yaşayabilen, zor şartlar altındaki insanlarla empati kurabilen, ihtiyaç sahibi biriyle yakınlık geliştirebilen bireyler olarak yetişmelerine imkân sağlamayı hedeflemektedir.
- Kampanyamız, Türkiye'deki çocuklarla dünyanın yetim çocuklarını bir araya getirerek bir çocuk dayanışması temin edebilmeyi amaçlamaktadır.
- Kampanyamız dünya üzerinde nice mahrumiyetler içinde yaşayan yetimlere olan desteğimizi arttırarak onları geleceğe hazırlayabilmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma Tasarımı

ARAŞTIRMA PROJESİ AMAÇLARI & ÖRNEKLEM

- İHH İnsani Yardım Vakfı'nın organize ettiği Her Sınıfın Bir Yetim Kardeşi Var – İyilikte Yarışan Sınıflar Projesi'nin öğrenci, öğretmen ve veliler nezdindeki etki ve sonuçları değerlendirilerek aşağıda belirtilen başlıklar hakkında bulguların elde edilmesi amaçlanmıştır:
- Öğrenciler,
 - *Projenin yardımlaşma ve paylaşma etkisi*
 - *Okul-ıçı ve okul-dışındaki değişim*
 - *Bilgi ve farkındalık üzerindeki etkileri*
- Öğretmenler,
 - *Öğrencilerde gözlenen değişim*
 - *Öğretmenlerin projeye bakışları*
- Veliler,
 - *Çocukta gözlenen değişim ve aile içi etkileşime etkisi*
 - *Velilerin projeye bakışları*
- Bu amaç ve kapsam doğrultusunda Vera Araştırma, İstanbul'da toplam 8 öğrenci, 2 öğretmen ve 6 veli ile 10 Aralık 2019 tarihinde 3 odak grup tartışması düzenleyerek bir kalitatif araştırma gerçekleştirmiştir.

ARAŞTIRMA TEKNİĞİ TERCİHİ VE NEDENLERİ

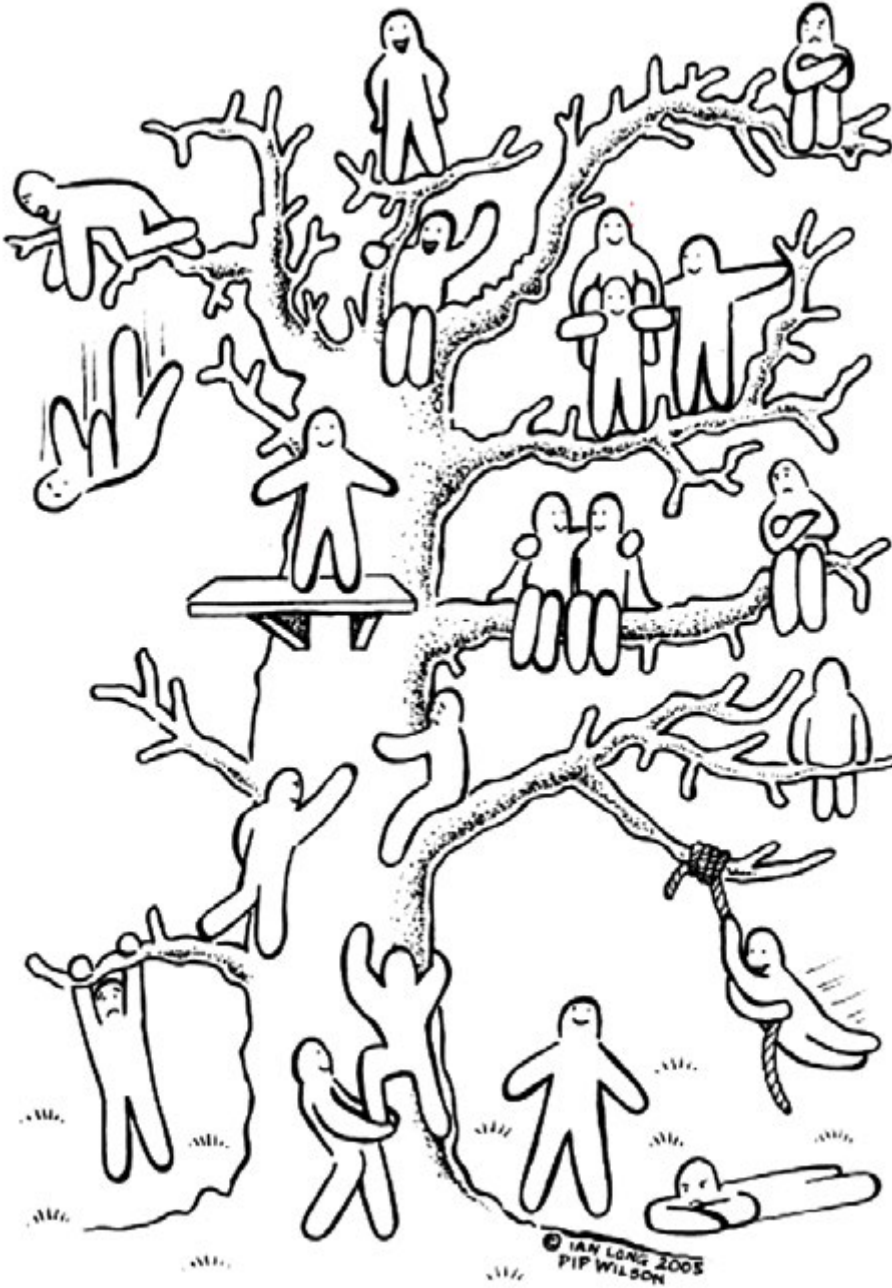
- Nitel bir veri toplama tekniği olan odak grup tartışması, “izin veren ve ürkütücü olmayan bir ortamda belli bir konuya ilişkin algıları öğrenmek, amacı ile dikkatlice planlanmış tartışmalar olarak” tanımlanabilir (Kruger, 1994). Araştırma konusuna göre, belli ortak özellikler taşıyan kişilerden oluşan küçük homojen bir grup, bir moderatör eşliğinde bir araya getirilir ve araştırma konusu grup ortamında tartışılır.
- Odak grup tartışmalarının amacı belirlenen bir konu hakkında katılımcıların bakış açılarına, yaşantılarına, ilgilerine, deneyimlerine, eğilimlerine, düşüncelerine, algılarına, duygularına, tutum ve alışkanlıklarına dair derinlemesine, detaylı ve çok boyutlu nitel bilgi edinmektir (Stewart ve Shamdasani, 1990; Krueger, 1994).
- Odak grup tartışmalarının en önemli avantajı, grup içi etkileşimin ve grup dinamiğinin bir sonucu olarak yeni ve farklı fikirlerin ortaya çıkmasına imkân sağlamasıdır. Bir kişinin dile getirdiği bir fikir, bir diğeri tarafından geliştirilebilmekte ve böylelikle detaylı bilgilere ulaşılabilir. Bu nedenle, odak grup tartışması hassas konuların derinleştirilmesi açısından uygun değildir.

KULLANILAN PROJEKTİF TEKNİKLERE İLİŞKİN BİLGİLENDİRME

- Projektif teknikler, rasyonel düşüncelerin ötesine geçerek, katılımcıları duygularını açıklamaya yönelten tekniklerdir.
- Bu araştırmada kullanılan projektif teknik olan “Blob Ağacı” tekniği, bir ilişki analiz yaklaşımı için kullanılan projektif bir tekniktir. Katılımcıların sezgisel çağrışımlarını, diğer bir deyişle daha önce üzerine hiç düşünmedikleri veya söze dökülmesi zor duygu ve düşüncelerini dışa vurmalarını sağlayan bir tekniktir.
- Bu araştırmada bahsi geçen projektif teknik, hedef kitlenin İHH İnsani Yardım Vakfı'nın organize ettiği Her Sınıfın Bir Yetim Kardeşi Var – İyilikte Yarışan Sınıflar Projesi'ne yönelik duygu ve düşüncelerini derinlemesine anlamak için kullanılmıştır.

PROJEKTİF TEKNİK DÖKÜMANI: BLOB AĞACI

- Araştırmada kullanılan projektif teknik dökümanı “Ekler” bölümünde paylaşılmıştır.

YETİLERE
NACİM ÖZDEMİR

35.000 ÇİFT
TAVUÇ ÖZLEMİ

87.746

33 KİŞİ

YETİLERE
NACİM ÖZDEMİR

35.000 ÇİFT
TAVUÇ ÖZLEMİ

87.746

33 KİŞİ

YETİLERE
NACİM ÖZDEMİR

35.000 ÇİFT
TAVUÇ ÖZLEMİ

87.746

33 KİŞİ

YETİLERE
NACİM ÖZDEMİR

35.000 ÇİFT
TAVUÇ ÖZLEMİ

87.746

33 KİŞİ

YETİLERE
NACİM ÖZDEMİR

35.000 ÇİFT
TAVUÇ ÖZLEMİ

87.746

33 KİŞİ

Öğrenci Değerlendirmeleri

ÖĞRENCİLERİN PROJEYE YÖNELİK DUYGUSAL MOTİVASYONLARI

Yetimleri Hayata Döndürmek

“Bizim de başımıza gelebilirdi. Annesine babasına kötü bir şey olunca, psikolojileri bozulabiliyor. O yüzden de onlara el vererek, onlara güzel davranışlar sergileyerek onları hayata döndürebiliriz.”

Yardım Etmenin Mutluluğunu Yaşamak

“El ele verip ortak bir amaca hizmet etmek güzel bir şey. Yetimlere yardım etmek güzel. Mutluluk veriyor tek kelimeyle.”

Yetimlerin Yanında Olmak

“Ailece beraber olmayı anlatıyor. Ailenin değerini anlatıyor. Bizim de başımıza gelebilirdi. Bizim ailemiz var. Onlara destek olmak.”

Yetimlere Tutunacak Dal Olmak

“Tek başına. Üzgün. Biz bir dal oluyoruz ona ve yardımcı olmaya çalışıyoruz. Tutunacak bir dal gibi.”

* Figürler; dağıtılan Blob Ağacı seti içerisinde öğrenciler tarafından seçilmiştir.

PROJENİN YARDIMLAŞMA VE PAYLAŞIMA ETKİSİ

- Projenin çocukların toplumsal duyarlılıklarının gelişimine katkıda bulunduğu görülmektedir.
- Çevrelerindeki yetim ve öksüz akrabalarına karşı kayıtsız kalmama, onlara yardım etme ve paylaşım içinde olma konusundaki hassasiyetlerini güçlendirmiştir.

Çocukların Dilinden

- “İyi bir insan olmayı hissettiriyor yardımlaşma. Toplumda iyi insanlar var ve ben de onlardan biriyim diyorum kendime. TRT Belgesel’de yetim çocuklar vardı. Yemek yiyemeyen. Yemek götürüyorlardı. Onlar aklıma geldi. Biz de onlara yardım edebiliyoruz.”
- “Benim bir akrabamın babası trafik kazasında öldü. İki çocuğu vardı. Biri daha yeni doğmuştu. Diğer ablası ise daha bir yaşındaydı. Onlar aklıma geldi. Yardımcı olmak gerektiği. Ben de yardıma katıldım.”
- “Benim çok yakın bir arkadaşımın babası 15 Temmuz’da şehit oldu. Yardımlaşmak gerekiyor yetimlerle. Durumları kötü olanlara yardım etmek gerekiyor. Babam da demişti bana. Mesela sen tost alırsın, o alamaz. Ona da kendine de tost al demişti.”
- “Bizim eski sınıfımızda bir çocuk vardı. O çocuk hep yalnız oturuyordu teneffüslerde. Çocuk bir gün oturmuş ağlıyordu. Biz de yanına gittik, konuştuk. Çocuğun annesi babası ölmüş, kardeşi de ölmüş. Tek başınaydı. Bu çocuğun annesini babasını bulamamışlar. Devlet yetim evlerine götürdü. Onu birkaç kez ziyaret ettik. Hediye de almıştık giderken.”

OKUL-İÇİ VE OKUL-DIŞINDAKİ DEĞİŞİM

- Okul-içinde ve okul-dışında yetimlere karşı hassasiyetlerinin geliştiği görülmektedir.
- Bu proje, çocukların sorumluluk duygularının ve empati yeteneklerinin gelişimine vesile olduğu kadar, kendi deyişleriyle ellerindeki değerini bilmelerini de sağlamıştır. Özellikle ailelerinin değerini daha iyi idrak ettikleri görülmektedir.

Çocukların Dilinden

- “Arkadaşlarıma daha duyarlı oldum. Mesela eski sınıfımda annesi babası boşanmış bir arkadaşım vardı ve yalnızdı. Diğer bir arkadaşım Suriye’den gelmişti. Yetimdi. Onlara hep iyi davrandım. Çünkü benim başıma da gelebilirdi. Arkadaşlık kurmaya çalıştım.”
- “Bizim sınıfta bir tane yetim var. Babası yok. Ona karşı daha duyarlı olduk. Küçük görmeyi öğrendik.”
- “Küslüklerimiz geçti. Mesela babası şehit olan arkadaşımınla biz küstük. Mahallede bir çizgi vardı, o çizgiyi geçirmiyorduk. Babası öldüğünde, yetim olduğunu öğrenince çok iyi davranmaya başladık.”
- “Hayatta böyle şeyler de oluyormuş dedirtti bana. Elimdeki değerini, ailemin değerini bilmemi sağladı.”
- “Yetimler kendini yalnız hisseder gibi oluyor. Benim ailem yanımda. Onların değil. Benim ailemin değerini bilmem lazım.”

BİLGİ VE FARKINDALIK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Yetim kavramı, ailenin değeri, yardımlaşmanın önemi konusunda farkındalıkları gelişmiştir.
- Dünyanın farklı yerlerindeki yetim kardeşlerinin yaşadıkları ülkelerdeki yaşam şartları konusunda bilgi düzeyleri gelişmiştir. Onların yaşam şartlarını anlamaya çalıştıkları ve kendi yaşam şartlarının değerini fark ettikleri görülmektedir.

Çocukların Dilinden

- “Bu projeye dahil olmasaydık, yetimin ne olduğunu bu kadar bilemezdik. Daha duyarsız olurduk. Arkadaşlarımıza bu kadar önem vermezdik. Ailemizin değerini daha iyi anladık.”
- “Bize misafiriğe gelmişti yardım ettiğimiz çocuk. Çocuklara hediye almak istedik. Decathlon’a gittik, ne beğenirseniz onu alın dedik. Çocuklar gitti çadır beğendiler. Biz sorduk neden çadır aldınız. Sonra gittiler bere ve atkı aldılar. Sadece bunları aldılar. Biz olsak oyuncak alırız. Biraz da bizi bu üzdü.”
- “Çevrede insanlar böyle şeyleri görmedikleri ve alışkın olmadıkları için hayatın laylaylom sürdüğünü düşünebilirler. Ama bu proje sayesinde anlarlar bir şeylerin olduğunu. Hayatın ne olduğunu, zorluklarını...”
- “Yetimlere karşı daha duyarlı olmam, ailemle kavga etmemem gerektiğini öğrendim. Onların yerinde olabilirdik.”

Öğretmen Değerlendirmeleri

ÖĞRENCİLERİN PROJEYE YÖNELİK DUYGUSAL MOTİVASYONLARI (Öğretmenlerin gözünden)

İhtiyacı Olana Elini Uzatmak

“İhtiyacı olan insanlara el uzatıyor ve onları kurtarmaya çalışıyor çocuklar. Bir yetime sahip çıkarak, eğitim bakımından sosyal açıdan destek olmak. Çocuklar duyarlılık kazanıyorlar bu konuda.”

Yetimlerin Yanında Olmak

“Sanal alemden uzaklaşarak, bir yetimi gerçek hayatta sırtlıyorlar. Zaten kolektif bir oluşum bu. Birlikte bir araya gelmişler ve herkes mutlu. Yetimi kalkındırmışlar. Bunun mutluluğunu yaşıyorlar.”

* Figürler; dağıtılan Blob Ağacı seti içerisinde öğrenciler tarafından seçilmiştir.

ÖĞRENCİLERDE GÖZLENEN DEĞİŞİM

Öğretmenlerin öğrencilerde gözlemedikleri değişimler şunlardır:

- **Kolektif bilincin gelişmesi:** Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda kolektif olarak hareket etmeyi öğrenerek, kolektif bilinçlerinin geliştiğini gözlemişlerdir.
- **Paylaşma/yardımlaşmanın ve iyi insan olmanın mutluluğunu hissetmeleri:** Öğrencilerin yardımlaşmanın mutluluğunu hissettikleri ve yardım edebilmek için başka neler yapabilecekleri üzerine düşünmeye başladıklarını gözlemlemişlerdir.
- **Sorumluluk sahibi, özverili ve diğerkâm olmayı öğrenmeleri:** Öğrencilerin kendi sınırlı koşullarında kendilerinden başka insanları düşünerek, özverili ve diğerkâm olmayı öğrendiklerini gözlemlemişlerdir.
- **Ailelerinin değerini fark etmeleri:** Öğrencilerin yetimin ne olduğunu ve dolayısıyla ailelerinin değerini daha iyi idrak ettiklerini gözlemlemişlerdir.
- **Empati ve kişisel muhasebe yeteneklerinin gelişmesi:** Öğrencilerin empati yeteneklerinin gelişirken, iyi-kötü, doğru-yanlış gibi kavramlar konusunda kişisel muhasebe yeteneklerinin de geliştiği kaydedilmiştir. Bu sayede akran ilişkilerinde daha özgüvenli bir duruş sergilediklerini dile getirmişlerdir.
- **Öğretmen-öğrenci ilişkisinin tek boyutla sınırlı kalmaması:** Öğretmenler, bu proje sayesinde öğrencilerle ders dışında da paylaşımında bulunabilme imkanı kazandıklarını, öğretmen-öğrenci ilişkisinin daha insani boyut kazandığını dile getirmiştir.

ÖĞRENCİLERDE GÖZLENEN DEĞİŞİM-1

Öğretmenlerin Dilinden

- “Özgüvenleri yükseldi. Bir müddet sonra kendi akranlarının belirli davranışlarını beğenmeye, eleştirebilmeye başlayabiliyorlar. Kendisiyle diğer akranı arasında bir fark koyabiliyor. Çünkü kendisi bir yetime ulaşabiliyor. Onun için üzülüyor, onun için kendi harçlığından ayırıyor. Kimlik gelişimi de tamamlanma aşamasında olduğu için bu önemli. Arayışların olduğu, deneme yanılmaların olduğu, atakların olduğu dönemde bu proje hem de hayatın içerisinde onlara temas edebiliyor.”
- “Projenin sloganı çok güzel. ‘Sınıfça birlik olduk, bir yetime kardeş olduk.’ Bu etkileyici. Çocuklarda birlikte olma duygusunu, birlikte hareket etme duygusunu besliyor. Sınıftaki 30-40 öğrenci onlara verilen kumbaraya harçlıklarından ayırarak bir yetime sahip çıkabiliyorlar... Çocuklar bu proje sayesinde birlikte hareket edip, organize olmayı öğrendiler.”
- “Tüm bu duyarlılıklar arkadaşlık ilişkilerine ve sosyal yaşamlarına da yansıyor. Mesela sinemaya bu kadar çok gitmek zorunda değildik diyenler olabiliyor. Bu kadar çok tüketmeye hakkımız yok diyebiliyorlar. Böyle bir vicdan muhasebesine girebiliyorlar. Bu empati sonucunda oluyor. Bu dünyanın başka bir yerinde, açlık ortamında, bizim musluk suyunu beğenmediğimiz suyu bulamayan insanların olduğunu öğrenince bu sefer vicdanen bunu muhasebesini yapıyor.”

- “Öyle bir noktaya geldi ki, başka ne yapabiliriz diyenler oluyor. Geçen sene su kuyusu açtık mesela. Bir yetimle başlıyoruz ama çocuklardaki yardımlaşma duygusu ve duyarlılık geliyor.”
- “Bireysel farklılıklar olsa da, bir bütün olarak genel etkileri oldu öğrencilerde. Beni etkileyen şey, öğrencilerin gerçekten bunu kendi harçlıklarından kısarak dahil olması. Zaten sınırlı maddi durumları olan aileleri var. Bu samimiyet etkileyici. Ve bunu süreklilik içinde yapıyorlar.”

ÖĞRENCİLERDE GÖZLENEN DEĞİŞİM-2

Öğretmenlerin Dilinden

- “Belirli bir maddi yeterliliği olmayınca çocuklar kendilerini mutsuz hissedebiliyor. Ya da belirli arkadaşlık grupları içinde kısıp kalmış olabiliyor. Ama bu projeye dahil olmak, başka bir dünyanın da olduğunu ve bir dünya insanın acı çektiğini, kendisinin belki çok kıymetini bilmediği aile ortamına başkasının sahip olmadığını fark ediyorlar. Bu, olaylara daha ciddi ve sorumlu bakmalarına vesile oluyor. Son 20-25 yıldır özellikle İstanbul’da şu tablo ile çok karşılaşıyoruz. Çocuk 12 yaşında ama sorumluluk yaşı 8-6. Böyle geriden takip ediyor. Çünkü aileler çok korumuş. Gerçek hayatla da tanışma imkanları sınırlı. Böyle bir proje gerçek hayatla temas etmelerini sağladı. İskaladıkları bir hayatın olduğunu görüyorlar.”
- “Öncelikle yetimin ne olduğunu öğrendiler. Yetim ne hocam diyenler oldu mesela bu projeyi duyduklarında. Kimisi biliyor, kimisi bilmiyor. Yetimin ne olduğunu öğrendikten sonra, toplumumuzda da yetimler olacaktır. Onlara da destek olmamız gerektiğini fark ettiler. Bu duyarlılığı kazandılar. Yetime sadece maddi olarak değil, manevi olarak da destek olunması gerektiğini öğrendiler. Bu önemli. Buradan yola çıkarak da ihtiyaç sahibi insanlara yardım etmek gerektiğini kavramaya başladılar bu proje sayesinde.”
- “Yetimin, öksüzün ne olduğunu öğrendiler. Kendilerinin iyi insan olduklarını fark ettiler. Bu çok önemli bir şey. Çünkü insanın ruhsal olarak gelişebilmesi için bunu hissedebilmek önemli. Yine gerçek hayata dokunarak bunu hissettiler. Öldüren, zarar veren insanlar varken, kendilerinin ayağa kaldıran insan olduklarını hissedebiliyorlar. İyi insan olmanın hazzı çok önemli.”
- “Bizim eğitim sistemimizde bir ekmeğin fiyatını bilmeyen çocuk yetişiyor eleştirisi dile getirilir ya, bu proje sayesinde mesela çocuklar sadece ekmeğin değil her şeyin fiyatını bilir hale geldiler. 125 liranın ne kadar değerli olduğunu öğrendiler. Gerçek hayatın içine giriyor. Eğitim sisteminin aşamadığı şeyi bir parça aşmış oluyor.”

ÖĞRETMENLERİN PROJEYE BAKIŞLARI

Uzun soluklu devam eden projenin heyecanını koruyabilmek ve tüm öğretmenler tarafından sahiplenilmesini sağlamak amacıyla öğretmenler aşağıdaki önerilerde bulunmuştur:

- Tüm sendikaların projeye dahil edilmesi
- Her sene yeni öğretim yılı başlamadan seminer çalışmaları sırasında Milli Eğitim Bakanlığı'nın yönlendirmesi ile okullarda proje tanıtımlarının yapılması
- İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'nde proje ile ilgili komisyon oluşturulması ve her okuldan bir temsilcinin komisyona üye olması
- Okullarda projeye yönelik kamu spotlarının hazırlanması
- Yetimlerin hayatlarını konu alan kısa film çalışmalarına ağırlık verilmesi/yaygınlaştırılması

ÖĞRETMENLERİN PROJEYE BAKIŞLARI

Öğretmenlerin Dilinden

- “Bazen sürekli yapılan şeylerde bir bıkkınlık mı diyelim, alışkanlık mı diyelim, önceki iştiyak öğrenci ve öğretmenlerde yavaş yavaş azalabiliyor. İlk heves yavaş yavaş azalıyor. Belki tüm sendikalarla, tüm öğretmenler konuşmalı bunu. Okullara gelip tanıtım yapılmalı sene başında. Mesela seminer çalışması yapılıyor okullar açılmadan 1 hafta önce. Sonuçta Milli Eğitim'in projesi ve tanıtımı da tüm öğretmenlere yapılmalı. Hala kumbara nedir bilmeyen öğretmenler var. 1000 kişilik okulda, projeye 1-2 öğretmenin omuz vermesi başka, başka öğretmenlerin de buna dahil olması başka. İdeolojik ve siyasi şeyler geliyor akla ve uzak durabiliyorlar. İlçe Milli Eğitim'in okullara ve özellikle müdürlere bu projenin aktarılması lazım. Belki yapılıyor ama unutuluyor yani. Ara ara yapılmalı. İlçe Milli Eğitimler belki bir komisyon kurmuş olsa olabilir. Her okuldan bir temsilcinin olduğu gruplar olabilir.”
- “Bu bahsettiğimiz şeyin psikolojideki karşılığı duyarsızlaşma. Sürekli maruz kalınca bir şeye duyarsızlık geliştirebiliyor. İlk ruh halini ve amacı hatırlatmak lazım. Genel veya okul içinde bir kamu spotu hazırlanabilir. O farkındalığı koruyarak, duyarsızlaşmayı minimize etmek gerekebilir.”
- “İHH mesela geçen yıl *Mektup* adlı bir kısa film yapmıştı. Bu tarz filmleri çoğaltabilir. Bizim sınıflarda bu projeyi tanıtıcı kısa filmler olabilir. Kenyalı Ali gibi, kimlerin hayatına dokunmuşuz, böyle kısa röportajlar olabilir. Onların günlük hayat içerisindeki diyalogları... Biraz o çocukların hikâyelerini dinleme. Tamam fotoğrafları ve bilgileri, yetim özet bilgi formu bize geliyor. Ama o çocuğa ya da ona benzer başka çocuklara nasıl dokunmuşuz daha tanıtıcı ve çocukların düzeyine incek şekilde çalışmalar yapılabilir. Belki var ama daha yaygınlaştırılabilir.”

Veli Değerlendirmeleri

ÇOCUKLARIN PROJEYE YÖNELİK DUYGUSAL MOTİVASYONLARI (Velilerin gözünden)

Kardeşliği Öğrenmeleri

“Onları arkadaş gibi, kardeş gibi görmeleri. Benim oğlum haritada yetim kardeşinin nerede olduğuna baktı. Anne Filistin nerede, Endonezya nerede diye sordu. Bütün bu ülkelerin haritada yerini bulmaya çalıştı. Anne ne kadar uzakmış demişti. Ama biz onlara yardım edebiliyoruz, erişebiliyoruz diye düşünmüştü.”

“Bu proje ile dünyanın öbür ucundaki çocukla kardeşlik köprüsü kuruluyor. O duyguyu gördüm.”

Yardımseverliği Öğrenmeleri

“Yardımseverlik aslında. Onların desteği ile Afrika'daki bir çocuk okula gidebiliyor. Bir çocuğa destek oluyor. Birlikten kuvvet doğar mantığını öğreniyor.”

Maddi ve Manevi Destek Olmayı Öğrenmeleri

“Fiziki bir yardım var burada ama manevi yardım da var. Mağdur olan sanki kendi iç dünyasında bir savaş içinde. Sanki her taraftan bir darbe gelmiş gibi. Kardeş de burası güzel bir yer ve biz beraberiz diyor. Sen yalnız değilsin, bizimlesin diyerek manevi desteğini de sunuyor.”

* Figürler, dağıtılan Blob Ağacı seti içerisinde öğrenciler tarafından seçilmiştir.

ÇOCUKTA GÖZLENEN DEĞİŞİM VE AİLE İÇİ ETKİLEŞİME ETKİSİ

Velilerin çocuklarında gözlemledikleri değişimler şunlardır:

- **Yardımlaşmanın ve iyi insan olmanın mutluluğunu hissetmeleri:** Çocuklarının dünyanın öbür ucundaki ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmanın heyecanını ve mutluluğunu yaşadıklarını gözlemlemişlerdir.
- **Merhametli olmayı ve ihtiyaç sahiplerine daha hassas olmayı öğrenmeleri:** Çocuklarının küçük yaşta merhamet ve duyarlılık kazandıklarını gözlemişlerdir. Özellikle çocuklarının bu proje ile birlikte yaş aldıkça bu konularda daha bilinçli olduklarını eklemişlerdir.
- **Geliştirdikleri empati yetenekleri ile yaşam standartlarının değerini anlamaları:** Çocuklarının paranın değerini anladıklarını, yaşam standartlarının değerini daha iyi idrak ettiklerini kaydetmişlerdir. Yokluğu fark ederek, ellerindeki değerini daha iyi fark edebildikleri dile getirilmiştir.
- **Ailelerinin değerini fark etmeleri:** Çocuklarının yetimin ne olduğunu ve dolayısıyla ailelerinin değerini daha iyi idrak ettiklerini kaydetmişlerdir.
- **Farklı hayatları görerek, dünyaya bakış açılarının gelişmesi:** Sınırları aşarak, dünyanın farklı yerlerindeki yetimlere temas eden çocuklarının dünyaya bakış açılarının geliştiği dile getirilmiştir.

ÇOCUKTA GÖZLENEN DEĞİŞİM VE AİLE İÇİ ETKİLEŞİME ETKİSİ

Velilerin Dilinden

- “Anne baba kıymetini, ailenin değerini öğreniyorlar. Başkasında olmayan, kendisinde olanın değerini bilmesini fark ediyor. Daha ılımlı olabiliyorlar. Olgunlaşma hissediliyor.”
- “Merhameti ve yardımlaşmayı öğreten güzel bir proje. Küçük yaştaki öğrencilere ulaşması güzel. Kelebek etkisi gibi. Yetime yönelik hassasiyeti öğretiyor.”
- “Çocuklar aldıkları harçlıklardan arttırıp, yetimlere yardımcı oluyor. Mesela bizim okulumuzda sinema günleri vardır. O günlerde aralarında para toplayıp kantinden yiyecek alıp, keyifli bir şekilde sinema seyrettiklerini söyledi bana oğlum. Bir gün demiş ki arkadaşlarına, ‘Bu para bu kadar kolay kazanılmıyor. Neden 3 lira veriyoruz?’ Paranın değerini öğreniyorlar bu proje sayesinde.”
- “Benim oğlum normalde karnabahar, patlıcan hiç sevmez. Bu projeye dahil olduktan sonra, oradaki çocukların yiyecek yemekleri olmadığını görünce, yavaş yavaş büyüdükçe 3 sene içinde değerini bilmeye başladı. Aslında yemek istemese de, bunun bilincine vardığı için yiyor. Değişimler oluyor. Büyüdükçe de daha farkına varıyoruz.”
- “Bir aidiyet duygusu geliyor çocuklarda. Mutluluk veriyor bu aidiyet. Bir defa kendisi bir şey yapmış oluyor. Sadece kumbaraya para atmıyor. Yardımın ne olduğunu öğreniyor. Bir birliktelik ve güç olmayı öğreniyorlar.”

- “Su meselesinde çocuğumdaki değişimi hissettim. İsraf edilmemesi gerektiğini, Afrika’daki çocukların bu suyu bulamadıklarını söylüyor. Diřini fırcalarken, elini yıkarken daha dikkatli davranıyor.”
- “Dünyaya bakış açıları değişiyor. Paranın kolay kazanılmadığını öğreniyorlar. Savaş olduğunu, savaşı sorgulamaya başlıyor. Mesela neden savaş oluyor, neden çocuklar öldürülüyor gibi sorular soruyor. Düşünceleri ve bakış açısı değişiyor.”

VELİLERİN PROJEYE BAKIşLARI

- Bu proje ile büyüyen çocuklarındaki gelişimleri yaşları ilerledikçe daha iyi fark eden veliler, projenin çocukları üzerindeki etkilerinin uzun dönemde daha iyi anlaşılacağını düşünmektedir.
- Projeye yönelik gelişim alanlarına yönelik bir geri bildirimde bulunmamışlardır.

Velilerin Dilinden

- “Bana göre bunun sonuçlarını ilerleyen yıllarda alacağız. Bu proje ile yetişen çocuklar 10-15 sene sonra, hayata ve dünyaya bakışları şekilleniyor. Dünyanın sadece kendilerinden ibaret olmadığını, farklı coğrafiyalarda insanlarla birlikte olabileceklerini öğreniyorlar. Ufukları açılıyor. Kayıtsız kalmayacaklarını göreceğiz. Türkiye’nin dışındaki insanlardan haberdar oluyorlar, farkındalık geliştiriyorlar.”
- “Kullandıkları kitaplarla işleri bitince kitapları alayım, saklayayım demiyorlar. Sınıfta koliler var, oraya bırakıyorlar. İhtiyaç sahibi okullara gönderiyorlar. Sorumluluk sahibi oldular bu konuda.”

Sonuç

1. Proje ile daha erken yaşlarda temas eden öğrencilerin projeye yönelik duygusal bağlarının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.
2. Proje paydaşlarının geri bildirimleri sonucu, projenin öğrencilerin psikolojik (kişilik oluşumu, empati gelişimi, vb.) ve ahlaki (iyi, yardımsever, vicdanlı olma, vb.) gelişiminde öneme sahip olduğu görülmektedir.
3. Projenin gelişim alanları konusunda öğretmenlerin dile getirdikleri öneriler gözden geçirilebilir.

Ekler

EK-1

REFERANSLAR

1. Krueger, R.A. (1994). *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research*. London: SAGE.
2. Stewart, D.W. & Shamdasani, P.N. (1990). *Focus Groups: Theory and Practice*. Newbury Park, CA: SAGE.

EK-2

ODAK GRUP TARTIŞMALARINDA KULLANILAN DÖKÜMANLAR

1. Öğrenci-Odak Grup Tartışma Kılavuzu
2. Öğretmen-Odak Grup Tartışma Kılavuzu
3. Veli-Odak Grup Tartışma Kılavuzu

Yetim Özet Bilgi Formu

Değerli Beyazıt Ford Otosan İlkokulu

3A Sınıfı Öğrencileri

Türkiye 76 milyon nüfusla bulunduğu bölgede ve aynı dünya çapında sosyal imkanların görece iyi sunulduğu bir ülke. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yaptığı ve çocuk evleri atılım çocukların aile ortamlarında büyüme ve gelişme için, 2014-2017 rakamlarına göre 1 milyonun üzerinde yetim, öksüz ve aile kurumu dışındaki 2,5 milyon korumaya muhtaç çocuk peşpeşe daha ciddi adımlar atması gerektiği anlamında kararlarımızla ihtiyaç sahibi yetim yavrularımızı ellerimizle kurtarmaya çalışıyoruz. Teşekkürler
İHH İnsani Yardım Vakfı

Sponsorluk Bilgileri

Sponsorluk Başlangıcı: Mart 2017

Sponsorluk Bitişi: Haziran 2017

verē

İHH
İNSANI YARDIM VAKFI